

23.9.2021

Click or tap here
to enter text.
**IHMISKAUPAN UHRIEN AUTTAMISTA KOSKEVAN LAINSÄÄDÄNNÖN UUDISTAMISTA VALMISTELEVA
TYÖRYHMÄ**

Aika Torstai 23.9.2021 klo 13.00-15.30

Paikka Teams

Läsnä:

Jari Keinänen (pj.)/STM (klo 14.40 saakka)
Minna Viuhko (siht.)/STM
Laura Terho (siht.)/STM

Kimmo Halme/SM (kokouksen pj:nä klo 14.45-15.27)
Roope Jokinen/SM
Sari Karisto/Helsingin kaupunki
Annika Korpela/Kuntaliitto
Kukka Krüger/SM
Sari Lampela/THL
Katri Lyijynen/Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmä
Pia Marttila/Rikosuhripäivystys
Mikko Sipilä/ Syyttäjälaitos
Satu Sistonen/UM
Juha-Pekka Suomi/TEM
Tarja Tenkula/Kuntaliitto (klo 14.40 saakka)

Pysyvät asiantuntijat:
Anniina Jokinen
Henna Leppämäki
Venla Roth
Anni Valovirta

Kutsuttuna asiantuntijana:
Anneli Pouta/THL (klo 14.18 saakka)
Heini Kainulainen/YVV (klo 14.30 alkaen)

1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.03.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sosiaali- ja terveysministeriö

PL 33
00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Meritullinkatu 8
Helsinki

Puhelin
Telefon
Telephone

0295 16001
+358 295 16001

Faksi
Fax
Fax

02951 63415
+358 2951 63415

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

kirjaamo@stm.fi
stm.fi

2 Asialistan hyväksyminen

Asialista oli lähetetty työryhmälle perjantaina 17.9.2021. Asialista hyväksyttiin ilman lisäyksiä.

3 Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Edellisen kokouksen pöytäkirja oli lähetetty etukäteen (17.9.2021) työryhmän jäsenille. Pöytäkirja hyväksyttiin ilman muutoksia.

4 Ihmiskaupan uhrien auttamisen organisointi

Jatkettiin kahdessa edellisessä kokouksessa käytyä auttamismallikeskustelua. Malleihin oli tullut joitakin uusia ideoita ja näitä käytiin läpi. Puheenjohtaja kertoi lyhyesti STM:n ehdottamasta mallista (ks. tarkemmin mallin perustelut erillisestä muistiosta). Vastuu palvelujen järjestämisestä olisi hyvinvointialueilla ja vastaanottokeskuksissa, joille väliporras antaisi operatiivisen tason tukea. Auttamisjärjestelmä oli myös lähettänyt ehdotuksen omasta mallistaan työryhmälle. AJ:n ehdotukseen tuli täydennystä juuri ennen kokousta, johon työryhmän jäsenillä ei ollut mahdollisuutta tutustua etukäteen. Katri Lyijynen esitteli mallin ja totesi, että AJ yhtyy aiemmassa muistiossaan olleisiin perusteluihin. Lyijynen totesi, että STM:llä on keskeinen rooli, mutta siitä ei päästä mihinkään, että myös SM:llä on roolia kokonaisuudessa. Ehdotuksen mukaan muodostettaisiin viisi osaamiskeskusta, jotka toimisivat moniviranomaisperiaatteella. Keskuksissa työskentelisi STM:n ja SM:n hallinnonalan työntekijöitä yhteisissä toimitiloissa. Osaamiskeskittymä järjestäisi 24/7 auttavan puhelimen. Hyvinvointialueet ja vastaanottokeskukset järjestäisivät palvelut. Pj totesi, että mallissa on paljon yhteistä STM:n ehdottaman mallin kanssa ja mallien suhteen on tapahtunut lähentymistä. Myös SM oli laatinut oman mallinsa, jota Kimmo Halme esitteli. Mallia ei ollut lähetetty työryhmälle etukäteen. Halme totesi, että osaamiskeskittymä tarvitaan, ja sen runkona olisi nykyinen auttamisjärjestelmä, ja että mallissa on lähdetty liikkeelle uhrista, eikä niinkään hallintomallista käsin. Uhri tunnistettaisiin osaamiskeskittymässä. Myös Halme totesi, että kolmessa nyt pöydällä olevassa mallissa on paljon yhteistä.

Kokoukseen oli kutsuttu asiantuntijana THL:n Valtion palvelut osaston johtaja Anneli Pouta. Pouta piti kokouksessa puheenvuoron, jossa Pouta toi esiin, että THL haluaa parantaa palveluja ja tukea osaamista sote-kentällä. Ihmiskauppaerityistä osaamista on tärkeä lisätä hyvinvointialueille. THL ei kuitenkaan voi mennä yksilötason toimenpiteisiin tai tehdä uhrin tunnistamista, vaan THL:n roolina olisi sote-palveluiden kehittämisen tuki, informaatio-ohjaus, tutkimus jne. On tärkeää, että ik-erityistä osaamista keskitetään soteen, ja sen lisäksi että on lisättävä kaikkien ammattilaisten tietoisuutta ilmiöstä, on myös oltava niitä, jotka tuntevat ilmiön hyvin. Koordinaatio on tärkeää niin ylätasolla kuin YTA-tasolla.

Pj totesi puheenvuorojen jälkeen, että ”väliporras” vaatii vielä perkaamista ja lainsäädäntöpohja ja tuleva sote-rakenne on huomioitava. Tuleva rakenne mahdollistaa monenlaista yhteistyötä. Moni taho on kuitenkin tuonut esiin, että väliporras on tarve ja isoista kysymyksistä ollaan varsin pitkälle samaa mieltä. Lopulta kyse on poliittisesta tahtotilasta. Työryhmässä on ollut epäluottamusta ja on tuotu esiin, ettei ik-uhreja haluttaisi palvella. Tämä ei kuitenkaan pidä paikkaansa. Ei myöskään ole mahdollista, että malleissa olisi kaikki yksityiskohdat mietittynä ja selvitettynä, nyt on saatava sovittua isosta kuvasta.

Minna Viuhko totesi, että sote-järjestämislaki ei mahdollista tehtävien säätämistä yhteistyöalueille, sen sijaan koordinaatiotehtävä voitaisiin säätää esimerkiksi yhdelle hyvinvointialueelle kullakin yhteistyöalueella. SM:n mallissa osaamiskeskittymälle kuuluisi harkinta- ja toipumisajan myöntäminen, mikä ei sovellu STM:n hallinnonalalle. Palvelutarpeen arvioinnin tulee aina tapahtua hyvinvointialueilla ja vastaanottokeskuksissa. THL ei välttämättä järjestäisi 24/7 auttavaa puhelinta itse, vaan voisi ostaa palvelun esimerkiksi järjestöltä.

Roope Jokinen totesi, että osaamiskeskittymällä tulisi olla kokonaisvaltainen ja vahva ote sekä hyvinvointialueisiin että vastaanottokeskuksiin. Pohdittiin, voisiko osaamiskeskittymä olla oma virastonsa. Tähän puheenjohtaja totesi, että erillistä virastoa ei nähdä mahdollisena vaan että osaamiskeskittymät tulisi rakentaa sote-rakenteeseen.

Venla Roth toi esiin, että väliportaan/osaamiskeskittymän toteutuminen on edellytys sille, että malli olisi uskottava ja hallitusohjelman kirjaus toteutuisi. Keskittymästä tai ainakin sen tehtävistä olisi myös oltava lainsäädäntöä. Roth kysyi, syntyisikö uhrille tulevaisuudessa auttamisjärjestelmän asiakkuutta ja miten erityisasema näkyisi tulevassa rakenteessa. Roope Jokinen totesi, että asiakkuus tarvitaan jatkossakin, jotta uhrit tunnistettaisiin samoin kriteerein ja että heitä autettaisiin yhdenvertaisesti. Asiakkuus vaikuttaa myös tilastointiin ja tiedonkeruuseen.

Esitettiin toive, että eri malleja testattaisiin erilaisilla tapausesimerkeillä.

Todettiin, että STM ja SM jatkavat keskusteluja auttamisen malleista.

5 Jatkoimenpiteet

Päätettiin, että järjestetään työryhmän ylimääräinen kokous lokakuussa viikolla 40 tai 41, jossa päätetään ohryyn vietävästä mallista. Ohry on kuitenkin vain toteava, eikä siellä tehdä päätöksiä mallista. Ohry:n kokouksen jälkeen malli(t) viedään poliittiseen päätöksentekoon. On vielä katsottava, onko oikea paikka käsitellä asiaa hallituksen iltakoulu vai (OKST-)minry. OKST-minry:n ongelma on se, ettei peruspalveluministeri ole kokoonpanossa. Työryhmälle lähetetään pikimmiten tieto ylimääräisen kokouksen ajankohdasta.

6 YVV:n selvitys ihmiskaupan uhrien oleskelulupakäytännöistä

Tutkija Heini Kainulainen (Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto) esitteli YVV:n toteuttamaa SM:n ja TEM:n toimeksiannosta tehtyä selvitystä ihmiskaupan uhrien oleskelulupakäytännöistä (ks. diat/Tiimeri). Alustuksen jälkeen käytiin lyhyt keskustelu.

7 Muut asiat

Minna Viuhko kertoi, että työryhmän lokakuun kokouksessa on teemana tunnistaminen. Käsitellään mm. sitä, mitä kaikkea tunnistamisella tarkoitetaan (vrt. "esitunnistaminen", tunnistaminen, "varsinainen/virallinen tunnistaminen") ja mitä kv-velvoitteet edellyttävät. Viuhko tulee pyytämään joiltain työryhmän jäseniltä etukäteen valmisteltavaa materiaalia kokousta varten.

8 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.27.

- Liitteet
- 1) Asialista
 - 2) STM:n ehdotus auttamismalliksi (kuvio)
 - 3) STM:n ehdotus auttamismalliksi – perustelut
 - 4) Auttamisjärjestelmän tehtävät
 - 5) Auttamisjärjestelmän esitys hallintorakenteesta

6) IKU-palveluiden järjestäminen 5 keskusta (diat/Auttamisjärjestelmä)

7) YVV_Ihmiskaupan uhrin oleskeluluvat (diat/YVV)

Jakelu Työryhmän jäsenet ja varajäsenet